

foto: Dragan Pelić

ZAŠTITA DUGONOGOG ŠIŠMIŠA (*MYOTIS CAPACCINII*) ZA ZAŠTITU KRŠKOG STANIŠTA

PIŠE: mr. sc. Daniela Hamidović
Hrvatsko biospeleološko društvo
Zagreb

Dugonogi šišmiš *Myotis capaccinii* jedna je od najugroženijih vrsta šišmiša na svjetskoj i nacionalnoj razini. U Hrvatskoj ima status ugrožene (EN), a u Europi rizične vrste (VU). Republika Hrvatska

potpisnica je UNEP/EUROBATS Sporazuma o zaštiti europskih populacija šišmiša.

Kolonije s mladima dugonogog šišmiša obitavaju u toplim spiljama u blizini naših

krških rijeka. U spiljama tako može obitavati i nekoliko tisuća šišmiša uglavnom od svibnja do listopada, a mladi se kote u lipnju (ali i ranije ovisno o vanjskoj temperaturi). Ova vrsta hrani se kukcima

Pogled iz spilje Topla peč na rijeku Krupu

foto: Daniela Hamidović

koji svoj ličinački stadij provode u vodi. U sumrak šišmiši izlaze iz spilja te u niskom letu iznad vode pomoću zvučnih signala hvataju kukce. Šišmiši iz velikih kolonija svake noći mogu tražiti hranu iznad čak 20 kilometara vodotoka (ponekad i više). Upravo zbog toga što svojom ekologijom povezuje spilje i rijeke ova vrsta može poslužiti i kao pokazatelj kvalitete staništa krških ekosustava vezanih uz vodu. Kao i sve ostale vrste šišmiša koje svoja skloništa nalaze u spiljama i ova je vrsta iznimno osjetljiva na uznemiravanje.

Tijekom ljeta 2008. godine provedena su terenska istraživanja i procijenjena brojnost ove vrste u spiljama. U terenskim istraživanjima sudjelovali su Marina Kipson, Petra Žvorc, Roman Ozimec, Predrag Rade, Norma Fressel, Goran Rnjak-Vjetar, Nenad Bilušić-Dečko, Šime Džapo, Dušan Jelić, Hrvoje Cvitanović, Darko Višek, Ešref Bajrić, Robert Baković, Ivan Budinski, Duje Lisičić, Branko Jalžić i Daniela Hamidović. Pregledano je i okarakterizirano 30-ak spiljskih objekata koji su posjećeni 50-ak puta. Najbrojnije su kolonije u spiljama uz rijeke Krku i Zrmanju s pritocima, te u NP Plitvička jezera. Srećom se ove spilje nalaze u sklopu zaštićenih područja pa je tako i zaštita obitavališta vjerojatnija, a lokaliteti ulaze i u ekološku mrežu Natura 2000. Dio Hrvatske koji nije detaljnije pretražen uključuje područje oko Une, Like, Gacke, Neretve i Zabiokovlja. Iako je dugonogi šišmiš tamo zabilježen veće porodijske kolonije nisu pronađene.

Do sada nisu pronađene velike zimske kolonije dugonogog šišmiša. Tako da ukoliko špiljarite u siječnju ili veljači i naiđete na veliku koloniju šišmiša bit ćemo zahvalni ako nam dojavite nalaz. Zašto je to bitno? Praćenjem ljetnih kolonija dugonogog šišmiša pratimo i okolno stanište krša. Kod praćenja brojnosti (monitoringa) ljetnih kolonija mogli bismo izvući pogrešne zaključke ukoliko ne

Kolonija dugonogog šišmiša (*Myotis capaccinii*)

foto: L.Vuković

pronađemo gdje ova vrsta boravi zimi jer ukoliko se zimski lokalitet na bilo koji način ugrozi ili devastira šišmiša će biti manje i ljeti u poznatim kolonijama što nužno ne znači da se okolno stanište devastiralo ili onečistilo na neki način. U svibnju 2008. je legendarni trojac – Marina Kipson, Hrvoje Cvitanović i Norma Fressel – prešao 2000 km u obilasku lokalnih škola i speleoloških društava oko rijeka Krke, Zrmanje i Cetine s predavanjem o šišmišima, te podijelio više od 1000 plakata i oko 5000 deplijana o dugonogom šišmišu.

ZAHVALA

Projekt Zaštita dugonogog šišmiša provodi se od 2007. godine kroz Hrvatsko biospeleološko društvo. Projekt se provodi

uz financijsku potporu Whitley Fund for Nature, Državnog zavoda za zaštitu prirode, Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i Ministarstva kulture. Zahvaljujemo i na potpori Nacionalnom parku Krka, Nacionalnom parku Plitvice, kao i Parku prirode Velebit, speleološkim udrugama SO Mosor, SK Samobor, SK Ursus spelaeus kao i lokalnom stanovništvu koji su do sada sudjelovali u provedbi projekta ili nam dojavili o spiljama u kojima su vidjeli šišmiše.

XI SIMPOZIJ O ISTRAŽIVANJIMA ŠIŠMIŠA, 18-22 KOLOVOZ 2008, CLUJ-NAPOCA, RUMUNJSKA

Svake 3 godine održava se europski kongres o istraživanjima šišmiša. Ove godine na kongresu sudjelovalo nas je 10 iz Hrvatske (označeni debljim slovima) s 2 predavanja:

Daniela Hamidović, Petra Žvorc, Marina Kipson, Hrvoje Cvitanović, Goran Rnjak, Jana Bedek, Roman Ozimec, Branko Jalžić, Predrag Rade, Marijana Cukrov, Irina Zupan, Norma Fressel, Vedran Jalžić: CROATIAN BIOSPELEOLOGICAL SOCIETY – CAVE DWELLING BATS RESEARCH AND CONSERVATION ACTIVITIES.

Daniela Hamidović, Irina Zupan, Marija Jokić, Antun Alegro, Jana Bedek, Neven Cukrov, Branko Jalžić, Roman Ozimec, Franjo Perović, Aleksandar Popijač, Andrea Štefan, Krešimir Žganec: THE ROLE OF THE LONG-FINGERED BAT, *MYOTIS CAPACCINII*, AS AN INDICATOR SPECIES FOR DINARIC KARST – BRIDGING THE GAP BETWEEN TERRESTRIAL AND AQUATIC ECOSYSTEMS.

kao i 4 posterska priopćenja:

Petra Žvorc, Daniela Hamidović, Marina Kipson: BATS OF THE VRANA LAKE NATURE PARK.

Petra Žvorc, Daniela Hamidović, Marina Kipson: MONITORING OF BATS IN THE VETERNICA CAVE.

Norma Fressel, Marina Kipson, Dina Kovač, Darija Josić, Vida Zrnčić, Ana Prohaska, Sanja Drakulić, Jasna Medvedović: BIUS – CROATIAN BIOLOGY STUDENTS ORGANIZATION; PRESENTING THE BAT SECTION.

Marina Kipson, Jasna Medvedović, Dina Kovač, Sanja Drakulić, Norma Fressel, Vida Zrnčić, Darija Josić, Ana Jagarinec, Ana Prohaska, Žarko Jaković: BAT FAUNA AT TWO CROATIAN ISLANDS DISTANT FROM THE COAST: THE ISLAND OF VIS AND THE ISLAND OF LASTOVO.

Zamoljeni smo da za šest godina (2014. godine) organiziramo takav kongres u Hrvatskoj (HBSD) te je nakon prezentacije sudionicima kongresa to i prihvaćeno.

Detalj s prezentacije o dugonogom šišmišu

foto: Hrvoje Cvitanović

SUMMARY

The project «Conservation of the Longfingered bat for the karstic habitat protection» is operated through the Croatian biospeleological society since 2007. The Longfingered bat is one of the most endangered bat species on European and national level. The bat with its ecology connects two basic karstic features – rivers and underground. It feeds on aquatic insects collecting them from water surface and it roosts exclusively in caves. During summer 2008 we researched more than 30 caves to estimate Longfingered bat numbers in nurseries and status of the site and surrounding habitat. We still don't know the caves in which these bats spend winter in larger numbers. Education (lectures) as a vital part of the project took part mostly in schools in the vicinity of the caves with largest bat numbers. Members of the society participated at XI European Bat Research Symposium (Cluj-Napoca, Romania) with poster and oral presentations. We thank all cavers, caving clubs and nature protected areas for immense help. We also thank State Institute for Nature Protection, Environmental Protection and Energy Efficiency Fund, Ministry of Culture and Whitley Fund for Nature for financial support.

Prijevod na engleski: Daniela Hamidović